

Stichting Veilig
Onderwijs

st.
veiligonderwijs

Stichting Veilig
Onderwijs

VeiligOnderwijs

Sociaal Veilig Onderwijs

Kim Roelofs
over jongerenrechtbanken

Zeven vragen aan ...
Jorrit de Boer

Ingrid en Gerard van Beelen
over hun overleden dochter Livia

www.stichtingveiligonderwijs.nl

Colofon

Het SVO-magazine verschijnt elk kwartaal en is een uitgave van Stichting Veilig Onderwijs
Manitobadreef 11
3565 CH Utrecht

Tel. 0346-550655

Hoofdredacteur

Els Hendrikse

Eindredactie

Chris Reinders
redactie@stichtingveiligonderwijs.nl

Medewerkers:

Bas Fraaije

Natasja Huisman

Trudis Lefferts

Wim Overgaauw

Hettie Sipman

Ellenor Spreeuw

Inhoud magazine 2021-2

3. Dag van goed gedrag

4. Voorwoord Els Hendrikse

Verhalen van

5. Bas Fraaije

8. Ellenor Spreeuw

11-14.

Ingrid en Gerard van Beelen
over hun overleden dochter Livia.

15-16. Kim Roelofs, over jongerenrechtbanken

In beeld

9-10. Natasja Huisman

17.

Hettie Sipman stelt zich voor.

18. Trudis Lefferts

Columns

6. Wim Overgaauw

24. Chris Reinders

Nieuws

7. Memorabel Manitoba

19. Vacature

20. Award en Predicaat

22-23.

Zeven vragen aan
Jorrit de Boer

DNB GROEP
SOCIALE EN MAATSCHAPPELIJKE PUBLICATIES

UITGEVER:
DNB GROEP B.V.
RECEPTIE@DNBGROEP.NL
WWW.DNBGROEP.NL

DE UITGEVER EN STICHTING VEILIG ONDERWIJS ZIJN NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE INHOUD VAN DE ADVERTENTIES. NIETS UIT DE ADVERTENTIES MAG WORDEN GEKOPIEERD EN/OF VERSPREID ZONDER SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE UITGEVER.

Dag van goed gedrag

Op 10 mei is de **Dag van goed gedrag** van Stichting Veilig Onderwijs.

Doe mee en laat zien dat op uw school sprake is van goed gedrag.

Posters kunt u bestellen en downloaden via onze website stichtingveiligonderwijs.nl.

Vul een tekst in op de witte balk en hang de poster op in school of voor het raam.

Maak er een foto van en zet die op onze Facebookpagina: www.facebook.com/StichtingVeiligOnderwijs.

Wij zien de foto heel graag verschijnen.

Meer informatie via communicatie@stichtingveiligonderwijs.nl.

Voorwoord

Beste lezer,

Ik heb er vaker overgeschreven. Samenwerking is de voorwaarde voor een sociaal veilige school. Een goede verbinding tussen alle betrokkenen is daarbij essentieel.

Iedere school heeft een eigen sociaal veiligheidsbeleid. Het is goed om regelmatig samen, het docententeam en de schoolleiding, te kijken of de plannen nog actueel zijn. Met een *up to date* veiligheidsbeleid dat past bij het klimaat en de cultuur

van de school, voelt iedereen zich ook daadwerkelijk veilig. Daarbij is ook zeker een goede verbinding tussen de school en de ouders van de leerlingen van groot belang.

In deze editie van het magazine vindt u vele verhalen over sociale veiligheid op school: voorbeelden uit de praktijk, initiatieven en projecten. We starten in deze editie van het magazine met een nieuwe serie: Zeven vragen aan ... , waarin bij toerbeurt een docent zijn of haar ideeën en inzichten over sociale veiligheid met u deelt.

U vindt in dit magazine ook het aangrijpende verhaal van Ingrid en Gerard van Beelen. Zij zijn de ouders van Livia die vanwege regelmatige pesterijen en treiterijen op haar school in 2012 een einde aan haar leven maakte. Ter nagedachtenis aan haar reiken wij ieder jaar de *People Help the People-Award* uit aan scholen of personen die zich belangeloos en blijvend inzetten om pesten op scholen tegen te gaan.

Een ander initiatief waar ik graag even uw aandacht voor vraag, is de *Dag van goedgegedrag* op 10 mei 2021. Doe mee en laat zien dat op uw school sprake is van goed gedrag. U vindt alle informatie over deze dag en hoe en op welke manier u eraan mee kunt doen op pagina drie van dit magazine.

Ik wens u veel leesplezier.

Els Hendrikse
Directeur

Een kijk op online bijeenkomsten

Ik ben door mijn werk redelijk gewend aan online bijeenkomsten, maar merk dat dit niet voor iedereen geldt. Tevens merk ik dat ik soms moeite heb om mijn concentratie erbij te houden en had ik bij sommige bijeenkomsten graag vooraf wat informatie gehad en bij andere juist weer niet, omdat men tijdens de bijeenkomst enkel de reeds verstrekte informatie doorloopt.

www.komersamenuit.nl

Een pakkende goed georganiseerde online bijeenkomst is niet zo vanzelfsprekend als verwacht. Daarom ben ik steeds zoekende naar aanvullende vaardigheden en middelen om de kwaliteit van online bijeenkomsten te vergroten. Aangezien scholen op het moment ook gebonden zijn aan online bijeenkomsten, wil ik graag wat delen over mijn zoektocht, met het idee dat het voor andere ook zinvol kan zijn. (Bas is vader van twee schoolgaande kinderen en heeft sinds de coronaperiode de rol van thuisleraar.)

Zoektocht

In mijn zoektocht beperk ik me niet tot specifieke onderwerpen, maar zoek ik in de breedte. Zo liep ik tegen het webinar "Didactiek van online onderwijs" aan, van de Open Universiteit. Het webinar ging in op de

publicatie "Wijze lessen", waar twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek worden gegeven. Voor onderwijzers mogelijk gesneden koek, maar voor mij nieuw. Tijdens het webinar werd ingegaan hoe de bouwstenen ook bij online onderwijs kunnen worden toegepast. Hieronder een aantal punten waar ik me in kan vinden en die ik waardevol acht.

Punten

Een van de punten is dat voor een prettige bijeenkomst de bijeenkomst aan dient te sluiten bij de ICT-competenties van de groep. Bij de klasmomenten van mijn jongste zoon merk ik dat niet ieder kind en ook niet iedere ouder thuis is in online bijeenkomsten en er veel verschil zit in de ICT-competenties van de aanwezigen, waardoor de bijeenkomsten soms wat chaotisch verlopen.

Indien vooraf een duidelijke instructie wordt verstrekt waarbij tevens een verwachting (wat en waarom) wordt gecommuniceerd, beperk je de verschillen in de groep en is de kans op een chaotische bijeenkomst kleiner. Om een duidelijke en gestructureerde instructie te verstrekken is het raadzaam steeds dezelfde structuur te

gebruiken, instructies in te kaderen (geef aan hoe het past in het geheel) en gebruik te maken van icoontjes. Een ander punt voor een prettige bijeenkomst is dat de zender rekening moet houden met cognitieve overbelasting. Wat wil zeggen dat men niet teveel nieuwe informatie in één keer moet aanbieden.

Meer online didactiek

Mocht je meer willen weten over online didactiek, dan is de website van de Open Universiteit (<https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs/online-sessies>) een aanrader. Daar is een lijst te vinden met vijftig applicaties die gebruikt kunnen worden bij online onderwijsbijeenkomsten. Een applicatie die mij aanspreekt, is de mogelijkheid om vrij gemakkelijk een online quiz in elkaar te zetten. Daarmee kan kennis worden getoetst.

"Als mediator van Fraaije diensten uit Vught richt ik me op de zakelijke markt waar ik met een bedrijfskundige en sociaal wetenschappelijke achtergrond partijen begeleid om samen tot een oplossing te komen." Meer informatie: www.komersamenuit.nl

We lopen tijdens de schooltijd samen op!

Wim Overgaauw,
columnist en adviseur SVO

De eerste dag, dat je je kind naar de peuterspeelzaal brengt, is een spannend moment. En in zekere zin ook een emotioneel moment. Misschien was dat moment er wel eerder, toen je lieve kind ging naar de oppas of oma/opa. Je geeft de zorg en de verantwoordelijkheid voor een tijdje uit handen. Dat is zeker voor veel ouders een moeilijke beslissing. Ik neem aan dat je die beslissing na rijp beraad genomen hebt.

Wat is het dan weer een fijn moment, als je elkaar terugziet en hoort dat het goed gegaan is. Dan is het de volgende keer niet zo moeilijk meer om je kind in goede handen over te dragen.

Maar een ding is zeker, je blijft je kind in gedachten volgen, je draagt het mee in je hart. Je loopt in gedachten mee.

Was je voor de coronatijd niet gewend elke dag mee te lopen naar school, en in de gang of bij de klasdeur afscheid te nemen met een dikke kus? Ja, en tijdens corona kon dat even niet meer, een pijnlijk moment. Moet ik het nu al bij de toegang tot het plein laten gaan? Het oude ritueel is verstoord. Met je ogen blijf je het volgen tot het naar binnengaat. In gedachten loop je mee, je weet hoe het er toegaat. 't gaat goed, ja, heus. Kinderen passen zich aan, misschien we sneller dan wij. We willen het vertrouwde zolang mogelijk vasthouden. Op zich helemaal geen verkeerde houding. Toch komen er steeds meer momenten dat het kind alleen wil gaan naar school of sportclub. En ook dan loop je met je gedachten mee. Je laat het nooit alleen gaan!

Dat letterlijk meelopen heeft nog een andere kant van de medaille. Meelopen betekent ook meelopen in de ontwikkeling van je kind. Meelopen bij al wat het leert, en dan blijf ik even bij school. Vaak wordt gezegd 'leren doe je maar op school.' Dat klopt helemaal, maar ...juist in die coronatijd wordt wel wat meer van de ouders gevraagd. Begeleiden tijdens de contactmomenten met school via de

computer of laptop. Ik wil er met alle goede bedoelingen met klem op wijzen, dat je kind dan ook je aandacht nodig heeft. Mocht er weer een tijd zijn dat de school dicht is, zet het niet alleen voor dat scherm. Ga ernaast zitten en kijk mee. Als ouder zie je wat er uitgelegd en besproken wordt.

Misschien wel iets om later nog eens over te praten. Op school is de leerkracht ook dichtbij voor extra uitleg of aanmoediging. Laat je kind niet alleen lopen, dat kan het nog niet en wil het ook niet. Soms hoor ik wel eens het gemopper, dat nu de ouders de klos zijn bij al dat thuiswerken. Als je even de tijd neemt bij de uitleg van de lessen, dan kan het verder de opdrachten zelfstandig maken. Zo gaat dat op school ook. U kunt best, als je kind bezig is met zijn opdrachten, wat anders gaan doen. Misschien wel de opdrachten voor uw eigen bedrijf of instelling.

Wees ook duidelijk in je afspraken. Spreek een tijd af om samen de lessen door te nemen en dan nog terug te komen op vragen. Vergeet het complimentje niet! Dat geeft rust en duidelijkheid. Die duidelijkheid is er ook op school. Zo voorkom je problemen/stress. Je kind geniet van dat samen oplopen.

Dit is de derde column van Wim Overgaauw in de serie *Je school, je lust en je leven*.

Nieuws uit ons kantoor aan de Manitobadreef in Utrecht

Opknopbeurt website

De website van Stichting Veilig Onderwijs heeft een fikse opknopbeurt gehad! Op 4 januari 2021 is de geüpdatete website online 'gegaan'. Daarop onder meer veel informatie over onze projecten en initiatieven: de People Help the People-Award en het Predicaat Sociaal Veilige School. Verder zijn er eerdere edities van dit magazine te vinden.

**Sociaal
Veilig Onderwijs**

www.stichtingveiligonderwijs.nl

Per 1 februari is Denise van Rossum onze nieuwe PR & communicatiemedewerker.

SSB-goedkeuring

'Yes, we *dit it.*' Met die kreet in onze maandelijkse nieuwsflits kondigden we de SSB-goedkeuring aan. Vanaf 10 december is Stichting Veilig Onderwijs een SBB (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) erkend leerbedrijf voor een mediaredactie stageplek!

**WIJ LEIDEN
VAKMENSEN OP**

Erkend leerbedrijf

www.s-bb.nl

'We erkennen en begeleiden de leerbedrijven waar studenten terecht kunnen voor een stage of leerbaan van goede kwaliteit. En we maken afspraken over wat de student moet weten en kunnen om een diploma te behalen, of bijvoorbeeld een mbo-certificaat voor leven lang ontwikkelen.'

(Bron: www.s-bb.nl).

Geen gelijke kansen zonder hulp

De namen in dit verhaal zijn om privacyredenen aangepast.

Ik begeleidde ooit een gezin (vader, moeder en vier kinderen) uit Irak dat in diverse AZC's heeft gewoond. Jarenlang kwam ik niet alleen op bezoek maar probeerde hun ook te helpen met allerlei zaken. Zo hield ik ook vinger aan de pols bij de scholen en dat was niet overbodig.

De oudste zoon Marwan had de meeste achterstand omdat hij vanaf het begin altijd met zijn ouders mee moest naar allerlei gesprekken; kinderen leren in het algemeen sneller Nederlands. Hij ging naar VMBO-basis. Zijn zusje naar VMBO-kader, dat was redelijk passend. Zijn broer Mehmet zou ook naar VMBO-kader zijn gestuurd, maar hij kan heel goed leren. Zijn ouders waren niet blij met het advies. Ik heb destijds contact opgenomen met zijn basisschool. Zij waren van mening dat Mehmet echt moest starten op VMBO-kader, omdat hij de taal nog niet voor honderd procent beheerste.

Toelatingstest

Vervolgens heb ik contact opgenomen met de middelbare school en overleg gehad. Zij twijfelden, dus verzocht ik of ik met de ouders en Mehmet langs mocht komen voor een gesprek. En dat gesprek heeft plaats gevonden. De ouders spraken weliswaar geen Nederlands maar ik wilde ze er wel bij betrekken. Tijdens het gesprek heb ik aangegeven dat Mehmet zeer gemotiveerd was om aan de slag te gaan. Hij wilde echt verder leren en zijn toets was voldoende voor TL/HAVO dus waarom dan toch een lager advies? Wij kregen eerst te horen (net als van zijn docente op de basisschool): "Tja, alle kinderen uit een AZC gaan nu eenmaal naar basis of eventueel kader maar echt niet naar een hoger niveau".

Daarmee namen wij geen genoegen en hebben gezocht naar een andere mogelijkheid.

Uiteindelijk mocht Mehmet een toelatingstest doen. Daar kwam uit dat hij in feite naar de HAVO kon, dus TL/HAVO-brugklas was een optie met mogelijk wat extra ondersteuning bij Nederlands en/of begrijpend ezen. Ze gaven hem het voordeel van de twijfel en dan na een half jaar zien hoe het gaat. En het ging goed. Na 2 jaar wilde Mehmet door naar de HAVO; ook dat werd weer een gesprek. Inmiddels heeft hij de HAVO afgerond en studeert economie aan een HBO. Dit is een typisch voorbeeld van discriminatie zuiver op vooroordelen.

Zijn broer Marwan, die was gestart op MBO niveau 2 – bouwtechnisch, mocht na een aantal gesprekken gelukkig wisselen naar een andere richting waar hij beter op zijn plek was. Hij wilde door naar niveau 3 maar kreeg te horen dat hij geen recht meer had op studiefinanciering. De ouders konden zijn studie niet betalen dus er ontstond wederom een probleem.

Ontmoedigingsbeleid

Omdat er voor studenten aan de universiteit wel veel geregeld

kan worden, nam ik contact op met de UAF (deze stichting helpt vluchtelingen bij hun universitaire studie). Zij konden mij wel goed informeren; ook al ging het hier om MBO-niveau. Zij vertelden mij dat er een uitzonderingsregel bestaat en dat je die bij DUO kon aanvragen. Ik heb vervolgens contact met DUO opgenomen en navraag gedaan. Het bleek inderdaad mogelijk! Waarom kunnen dergelijke organisaties daar niet transparant over zijn? Ontmoedigingsbeleid? Marwan kon gelukkig weer naar school. Hij heeft zijn MBO-3-diploma gehaald. Niveau 4 zat er niet meer in. Het leeftijdsverschil werd inmiddels groot en hij kon het niet opbrengen om daar overheen te stappen. Gelukkig heeft hij na een lastig jaar nu wel werk gevonden.

Het is jammer dat veel kinderen geen hulp krijgen om voor hen op te komen en de ouders niet in staat zijn hun zegje te doen. De leerlingen die meer in hun mars hebben, worden dan te laag ingedeeld en hebben grote moeite om alsnog op te klimmen. Soms is dat nog mogelijk via een lange weg, maar vaak is doorleren helemaal niet meer mogelijk. Wellicht is er inmiddels al wat verbeterd, maar helemaal gelijke kansen zijn er nog steeds niet.

Ellenor Spreeuw uit Alkmaar is trainingsactrice, trainer en coach. Spreeuw is eigenaar van Act4youcasting&training en van Coach4you.nl.

Belang van een veilige onderwijsomgeving

Natasja Huisman in Vinkeveen is eigenaar van Nhowmediation, Conflicthantering en Conflictbemiddeling. Ze noemt zich ‘een gedreven energieke (conflict)professional en ondernemer, die graag balanceert tussen de harde en de zachte kant van de mens, met een gezonde dosis kennis en ervaring’. Kortgeleden kwam ze via een mediator in contact met Stichting Veilig Onderwijs en sluit nu aan als mediator, trainer, coach en beleidsmedewerker.

Door Natasja Huisman

Mijn werkzame leven heeft zich tot ongeveer zeven jaar geleden voornamelijk afgespeeld binnen de financiële dienstverlening. De financiële (krediet)crisis was voor mij een sleutel-moment die mij bracht naar een carrièreswitch en naar meer maatschappelijke betrokkenheid. Het volgen van diverse opleidingen met als kers op de taart mijn mediation-opleiding en de specialisatie familie mediation is de basis van de oprichting van mijn eigen bedrijf.

Conflicthantering

Ik houd van afwisseling en diversiteit in mijn werkzaamheden. Toen ik begon als mediator bleek dat ik veel voordeel had van mijn eerdere werkervaringen, waardoor ik diverse vraagstukken goed kon begeleiden. Inmiddels heb ik veel ervaring in het begeleiden van (echt)scheidingen, arbeidsconflicten en teamconflicten. Naast mijn werkzaamheden als mediator word ik regelmatig gevraagd om trainingen te verzorgen, waaronder trainingen conflicthantering en conflictvaardigheden, onder andere bij gemeenten.

Humanitas

Ik coach professionals individueel of in teams in het omgaan met conflicten of verbeteren van de samenwerking en de communicatie met anderen. Voor de vereniging Humanitas zet ik mij in als projectcoördinator voor de BOR (Begeleide Omgangsregeling), met als missie het contactherstel en een werkbare omgangsregeling van gescheiden ouders

met hun kinderen. Tevens ben ik ambassadeur voor ZZP Nederland en als bestuurslid verbonden aan ZZP Mokum, dit zijn organisaties die zich inzetten voor de ZZP'er. Om succesvol te zijn, is het van belang om te netwerken en verbinding te zoeken en je in te zetten daar waar je van toegevoegde waarde kan zijn. Ik geloof dat het van belang is om jezelf te blijven ontwikkelen en te verbeteren met een gezonde dosis zelfreflectie.

‘Samen leven is niet altijd makkelijk. In allerlei relaties die we met elkaar hebben, zullen we het samen moeten doen. We leven samen in gezinnen en met familie. We hebben te maken met vrienden, burens, school, met onze werkgever en met tal van overheden en instanties. Meestal gaat dat allemaal wel goed, maar soms loopt er iets mis en ontstaan er conflicten. De beste oplossingen komen uit de mensen zelf. Elk contact is anders, geen mens is hetzelfde.’

(Bron: interview met Natasja in De Groene Venen, 2015)

Mediation en bemiddeling zijn de instrumenten voor het oplossen van conflicten. Coaching en training bieden ondersteuning en oplossingen om met conflicten om te gaan. Als mediator geloof ik dat de beste oplossingen vanuit de mensen zelf komen. Mijn doel is om op zoek te gaan naar de beste oplossing voor elke partij, met een blik op de toekomst.

Talenten

Elke dag probeer ik mezelf en anderen uit te dagen om buiten de kaders te denken en te stappen. Onze grenzen te verleggen. Ik doe dat met veel enthousiasme en doortastendheid. Hierdoor dring ik snel door tot de kern. Ik help mensen hun eigen talenten te ontdekken en daardoor te helpen hun persoonlijke en werklevens te ontwikkelen. Uiteraard beschik ik over de noodzakelijke certificering, erkenning en inschrijving in erkende registers om de kwaliteit van mijn dienstverlening te waarborgen.

Scheidingsproblematiek

Een groot deel van onze jeugd brengen we door op school. De ervaringen uit mijn eigen jeugd draag ik mee in de rest van mijn leven. Dat geldt voor alle fijne en minder fijne ervaringen. Op het moment dat je eigen kinderen de schooldrempel overstappen, maakt dat je als ouder bewust van het belang van een veilige onderwijsomgeving. Als mediator en trainer ben ik regelmatig betrokken bij

de problematiek waar scholen, ouders en kinderen tegen aanlopen in het proces rondom (complexe) scheidingen. Hiervoor heb ik in samenwerking met een kind professional een (echtscheiding)protocol voor scholen geschreven. School is

voor kinderen vaak een veilige haven als het thuis even niet goed gaat door bijvoorbeeld de scheidingsproblematiek van ouders. Scholen worden vaak ongewild betrokken in de strijd van de ouders en weten dan niet altijd wat te doen.

Thuiswerkplek

Natasja woont in Vinkeveen waar zij met haar man en twee zonen op een woonark woont. Daar heeft zij ook 'een heerlijke thuiswerkplek, die tijdens de coronaperiode geen overbodige luxe is,' aldus Natasja. In haar vrije tijd is ze graag buiten met haar hardloopschoenen of wandelschoenen aan, om 'in een bij de schoenen passend tempo van de omgeving te genieten'. Ze is graag in gezelschap van haar gezin en leest graag een boek.

'Toen ze op haar kamer lag, was het net Sneeuwitje.'

Door Chris Reinders

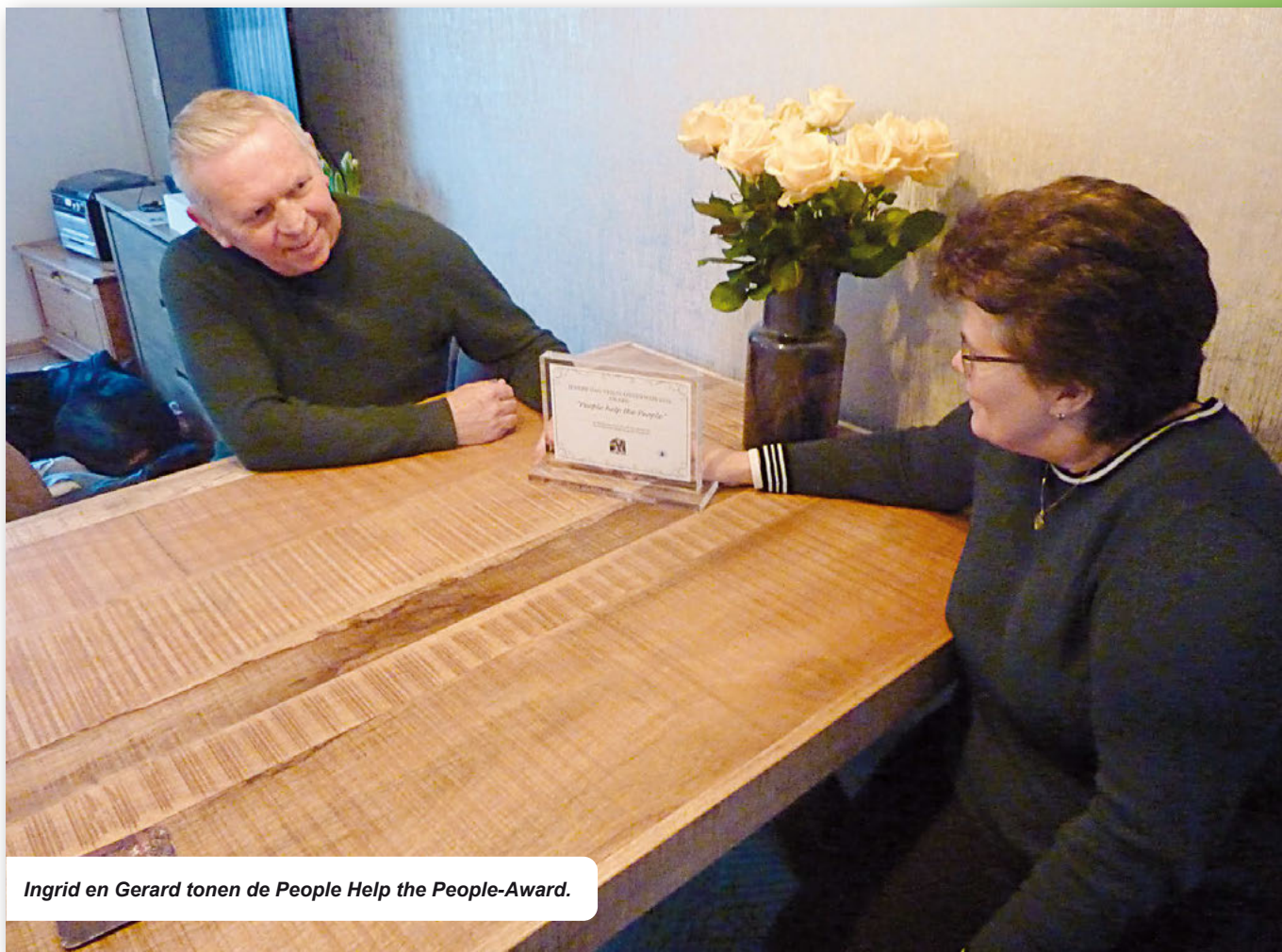
Na haar zelfdoding werd Livia van Beelen rond drie uur 's nachts bij haar ouders thuisgebracht.

Gerard: „De brancard paste niet de trap op naar boven. Ik heb haar opgepakt en heb haar naar haar kamer gedragen. Er liep iemand voor mij en iemand achter mij. Die konden me opvangen als ik zou vallen. Ik heb haar ook bij het vertrek naar

beneden gedragen en in de kist gelegd. Dat was de laatste keer dat ik haar in mijn handen heb gehad ...” Ingrid: „Dat is dan daadwerkelijk het definitieve einde. De dagen dat ze opgebaard lag op haar kamer, was het net Sneeuwitje.”

Ter nagedachtenis aan Livia reikt Stichting Veilig Onderwijs jaarlijks de People Help the People-Award uit.

Op sommige momenten wordt het gemis alleen maar meer in plaats van minder, zegt Gerard van Beelen over het verlies van zijn dochter Livia. Zij maakte 28 maart 2012 een einde aan haar leven na voortdurende treiterijen en pesterijen aan haar adres.

Ingrid en Gerard tonen de People Help the People-Award.

Mensen zeggen dat de tijd alle wonden heelt. Maar deze wond heelt niet meer.

Als aan Gerard en Ingrid van Beelen na ongeveer een uurtje praten gevraagd wordt wat de zelfdoding van Livia met hen gedaan heeft, komen de emoties. „Je valt in een diep gat. Mensen zeggen dat de tijd alle wonden heelt. Maar deze wond heelt niet. Die gaat niet meer dicht,” zegt Gerard (63), terwijl hij tegen zijn tranen vecht.

„We zijn als gezin een puzzelstukje kwijt,” vult Ingrid (49) aan. „Met feestdagen en verjaardagen is het gemis groot. En we zien dat vriendinnetjes van Livia verkering krijgen, trouwen en kinderen krijgen. Dat maken wij met Livia allemaal niet meer mee. Ik heb een meisje gehad. Ik heb nog een zoon. Maar een jongen is toch heel anders dan een meisje. Hij gaat niet mee winkelen. En met Livia kan dat nooit meer,” treurt Ingrid. Ze drukt haastig een tissue onder haar ogen.

In het eerste uur van het gesprek vertellen Ingrid en Gerard onder meer over de aanleiding voor de zelfdoding van hun dochter. Dat doen ze opmerkelijk nuchter. Ze voegen talrijke details toe aan hun verhaal. In de knusse woonkamer in Pijnacker zoekt de dobermann na een uitbundige verwelcoming de bank op. Dat mag het beest: de bekleding van het meubel is beschermd met een deken. Nadat Ingrid thee en koffie heeft geserveerd en een fraai boeket gele rozen in een vaas heeft gerangschikt, start hun relaas.

Livia heeft meerdere afscheidsbrieven geschreven. Wat stond daarin?

Gerard: „Ze heeft vijf brieven geschreven: een aan ons, een aan haar broer, een aan een vriend en twee aan vriendinnen. Aan Ingrid en mij schreef ze dat de zelfdoding niet aan ons lag, dat ze zich geen betere ouders had kunnen wensen. Maar ze kon niet meer tegen het pesten en de bedreigingen op school.”

Wat waren dat voor pesterijen en bedreigingen?

Gerard: „Eigenlijk is het een traject met twee fases. Ze werd eerst gepest door een groep meisjes met wie ze heel lang vriendinnen was geweest. Die vriendschap is stukgelopen, omdat zij niet mee wilde doen in het kleineren van een ander meisje. Toen werd ze zelf slachtoffer. Dat is wel opgelost.”

Ingrid: „In een brief die Livia schreef aan die ‘vriendinnen’ stond dat ze ‘binnenkort geen last meer van haar zouden hebben, want dat ze er spoedig niet meer zou zijn’. Toen hebben wij hulp gezocht bij onder meer de GGZ. Daarna ging het gelukkig al vrij snel weer goed.”

Gerard: „Een poosje later begonnen een paar jongens van school haar te treiteren en te bedreigen. Ze werd op de fiets achternagezeten als ze naar huis ging. Een jongen probeerde haar in school van de trap te duwen. Dat soort dingen.

Op de foto een willekeurige leerling.

De avond voor haar overlijden had ik met Ingrid afgesproken dat ik 's ochtends achter haar aan zou rijden met de fiets. Maar dat was niet meer nodig.”

Waarom werd ze door die jongens getreiterd en bedreigd?

Ingrid: „Een van hen wilde verkering met Livia. Ze wees dat af. Uiteindelijk escaleerde de situatie. Het waren jongens van een andere cultuur, zal ik maar zeggen. Daarin ben je als meisje niks. Na de afwijzing werd Livia voor slet en hoer uitgemaakt.”

Wat verwijten jullie de school?

Gerard: „De school is nalatig geweest. We hebben het gepest en getreiter wel degelijk genoemd en gevraagd om er wat aan te doen.”

Ingrid: „Toen we de spullen uit haar kluisje haalden, vertelden ze wat ze allemaal gedaan hadden. Tja, wat moet je ermee. Het is hun woord tegenover het onze.”

Gerard: „Ik vond de mentor van Livia niet geschikt. Niet als persoon, maar vanuit zijn functie.”

De school is nalatig geweest, want we hebben het gepest wel degelijk genoemd en gevraagd om er wat aan te doen.

De school heeft verschillende locaties en de man moest overal zijn. Ik vind het raar om iemand dan mentor te maken van een klas. De kinderen weten dan nooit waar die is. Als de kinderen hun mentor nodig hebben, dan moeten ze die meteen kunnen spreken.”

(De school wordt in dit artikel niet genoemd: die is niet om een reactie gevraagd).

Hoe was het afscheid van Livia?

Ingrid: „Ze lag opgebaard hier in haar eigen kamertje. Vriendinnetjes zijn langsgelopen. De laatste dag voor de begrafenis was alleen voor ons en de familie. De uitvaart was heel mooi. Er waren honderden belangstellenden. Collega's van mij en van Gerard hadden een prachtige erehaag op de begraafplaats gevormd.”

Award

Ter nagedachtenis aan Livia is de People Help the People-Award ontwikkeld (zie ook elders in dit magazine). Sinds 2013 wordt die jaarlijks uitgereikt. Het initiatief daarvoor kwam van Els Hendrikse, directeur van Stichting Veilig Onderwijs, vertelt Gerard. People Help the People is een zin uit een song uit 2011 van de Engelse singer-songwriter Birdy. Livia draaide het liedje grijs. En het past bij de wens van Livia, zegt Ingrid: „In haar brief stond dat 'jullie mij niet meer kunnen helpen, maar een ander kind nog wel'. People Help the People.”

Biedt de uitreiking van de Award troost?

Gerard: „Nee, de uitreiking van de Award maakt me alleen maar verdrietig als ik eerlijk ben. Het feit dat het nodig is, maakt mij verdrietig. Dat mijn dochter de reden is van de Award maakt mij ook heel verdrietig. Het uitreiken is moeilijk. Alles wordt dan weer opgerakeld.”

Wat zijn de criteria om aan iemand of een organisatie de Award uit te reiken?

Gerard: „Het belangrijkste is een consequente en belangeloze inzet om pesten op scholen tegen te gaan. Zorgen voor een leefbaar milieu. Zorgen dat er een goede sfeer in de school hangt en dat kinderen zich veilig en op hun gemak voelen.”

Als voorbeeld van een dergelijke school noemt Gerard de Praktijkschool Westfriesland Stedebroec in Grootebroek. Directeur Piet Hartog ontving daarom in 2018 de People Help the People-Award.

Gerard: „Voordat Hartog er directeur werd, werkte de school met een systeem van rode kaarten. Als een leerling rottigheid uithaalde, dan kreeg hij of zij een rode kaart, moest naar de directeur en kreeg op zijn kop. Hartog gooide dat systeem helemaal om: geen rode kaarten meer, maar gele taarten. Door goed gedrag krijgen leerlingen nu een gele kaart en ze kunnen daarmee een gele taart winnen. Het goede wordt beloond in plaats van het foute te straffen. De sfeer was er tijdens ons bezoek en bij de uitreiking van de Award ook heel plezierig.“

‘De sociale cohesie op school vergroten’

Door Chris Reinders

Kim Roelofs raakte als advocaat gefrustreerd door de volgens haar ‘eenzijdige’ rechtspraak. Daarom gooide ze tien jaar geleden het roer om, koos voor mediation en legde zich daarbij toe op het herstelrecht.

Roelofs studeerde rechten in Groningen en volgde daarnaast de studie criminologie in Leuven. In België maakte ze kennis met het gedachtegoed van het herstelrecht, vertelt de juriste in een Teams-gesprek. „Dat is een manier van rechtspreken, waarbij je de verantwoordelijkheid voor de afhandeling van een zaak bij de betrokkenen zelf legt. In plaats van bestraffen van de dader kijk je of je die weer in zijn of haar eigen kracht kunt krijgen.”

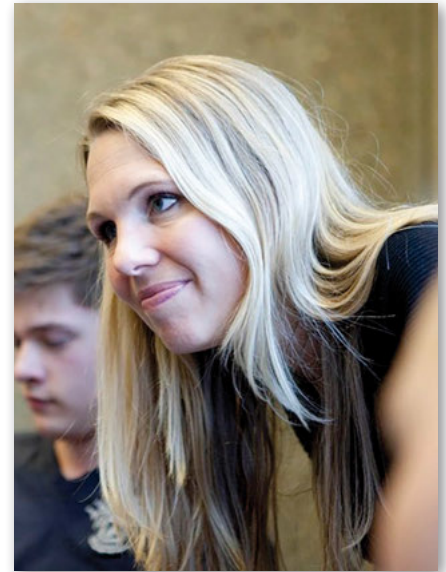
„Het herstelrecht heeft zijn oorsprong bij inheemse volken,” legt Roelofs uit. „Je kunt iemand wel straffen en opsluiten, maar die persoon komt vroeg of laat weer terug in de samenleving, is de opvatting. Het idee is dat de betrokkenen in een conflict actief verantwoordelijkheid nemen voor wat er gebeurd is. Het is toekomstgericht en herstel van de schade staat centraal, zowel materieel als immaterieel.”

Roelofs is behalve MfN-registermediator straf- en familiezaken ook project-leider en trainer van Stichting Jongerenrechtbanken Nederland: een project dat de basis heeft in haar woonplaats Amsterdam (zie kader).

Op welke manier ben je betrokken geraakt bij de jongerenrechtbanken?

„In 2010 ben ik mediator geworden en zo ben ik betrokken geraakt bij de jongerenrechtbanken. Vanuit de gedachte van het herstelrecht ben ik met een paar ‘believers’ gestart met het project. Als we de leerlingen op middelbare scholen verantwoordelijk maken voor de oplossing van een conflict, dan vergroot je de veiligheid op school en voorkom je dat leerlingen een strafblad krijgen. Tevens voorkom je dat leerlingen getraumatiseerd raken en je leert hun oplossingsvermogen te verbeteren.”

„In een setting van de jongerenrechtbanken doorlopen de leerlingen op een herstelgerichte manier het beoordelingsproces. De uitkomst is niet gericht op straffen, maar op de vraag hoe een leerling verantwoordelijkheid kan nemen ten opzichte van de school. Hij of zij krijgt in een jongerenrechtbank de kans om een fout te herstellen. Een van onze doelen is om de sociale cohesie op school te vergroten.”

Hoe meldt een school zich aan voor een jongerenrechtbank en hoe ziet het traject er daarna uit?

„Aanmelden voor de jongerenrechtbank kan door contact op te nemen met de Stichting Jongerenrechtbanken Nederland. Een school stelt bij de start een docent aan die de interne ambassadeur wordt: de coördinator van de jongerenrechtbank. Daarna gaan we werven. We willen een groep van twaalf leerlingen die een goede afspiegeling is van een school. Het is overigens niet alleen iets voor havo of vwo: ook op vmbo-scholen zijn jongerenrechtbanken. De leerlingen krijgen vervolgens vijf trainingen verdeeld over

een paar weken met thema's als het rechtssysteem in Nederland en verbale en non-verbale communicatie. We proberen ook altijd een zitting van de politierechter bij te wonen."

„Vervolgens trainen we de leerlingen voor de verschillende rollen: rechter, aanklager namens de school en advocaat. Ze leren ook om een herstelvoorstel te formuleren, dat te presenteren en te motiveren. De laatste dag van de trainingsweek doen we een rollenspel aan de hand van een case: bijvoorbeeld een voorval dat op een andere school heeft plaatsgevonden. Daarna worden de leerlingen officieel beëdigd door een rechter. Ze krijgen dan onder andere een toga T-shirt. Gemiddeld zijn er in een school tijdens een schooljaar zo'n tien zittingen."

De zitting van een jongerenrechtbank wordt uitgebreid voorbereid. Hoe gaat dat in zijn werk? En hoe verloopt een zitting in het algemeen?

„We prikken een dag voor de zitting. De coördinator op de school legt om te beginnen uit wat er precies gebeurd is. Vervolgens verdelen we de rollen. Die verschillen per zitting: de leerlingen zijn de ene keer rechter, de andere keer aanklager namens de school of advocaat. In het hele proces maken ze gebruik van checklisten waarmee ze tijdens de trainingen geoefend hebben. Zowel het slachtoffer

als de dader krijgt een advocaat. Na ongeveer drie kwartier voorbereiding begint de zitting en wordt iedereen op de herstelgerichte manier bevraagd. De dader krijgt vragen als wat er volgens hem of haar is voorgevallen, wat hij of zij er nu van vindt, wat de gevolgen zijn en wie er door benadeeld is. Aan het slachtoffer wordt gevraagd wat er voor hem of haar het ergste is en wat er nodig is om de situatie te herstellen. De rechters, dat zijn er altijd drie, doen daarna uitspraak. De school is uiteindelijk verantwoordelijk voor het uitvoeren van de herstelmaatregelen."

Krijgen leerlingen die zitting nemen in de jongerenrechtbank vanwege hun rol en uitspraak geen problemen met andere leerlingen?

„De dader krijgt van de schoolleiding de kans om de zaak aan de jongerenrechtbank voor te leggen. Het is niet verplicht om mee te doen. De desbetreffende leerling krijgt wel de kans om invloed uit te oefenen op zijn of haar zaak en op de uitkomst ervan. Als een leerling het niet eens is met de uitspraak of zich er niet aan houdt, dan is het alsnog aan de school om op te treden. Problemen hebben we de afgelopen jaren nog niet gehad."

Ambitie

De jongerenrechtbanken zijn een initiatief om jongeren actief te betrekken bij recht en rechtvaardigheid. In 2014 startte het project met drie scholen in Amsterdam. Nu zijn er tien scholen in Amsterdam en vijf buiten Amsterdam aangesloten. De ambitie is om over tien jaar zo'n vijftig jongerenrechtbanken te hebben. Het is een strikt privaat initiatief dat in nauwe samenwerking met politie, OM, rechtbank en advocatuur in Amsterdam is ontwikkeld. De jongerenrechtbanken worden georganiseerd onder verantwoordelijkheid van de Stichting Jongerenrechtbanken. Zij hebben (nog) geen formele plaats in het Nederlandse rechtsstelsel.

Bron: www.stichtingjongerenrechtbanken.nl

In beeld, Hettie Sipman

Een plek waar je van betekenis kan zijn

Stichting Veilig Onderwijs past helemaal bij haar, stelt Hettie Sipman. En daarom sluit zij zich graag bij ons aan als mediator, gastdocent en beleidsmedewerker. In het onderstaande artikel vertelt zij over haar loopbaan in het onderwijs en de verschillende functies die zij bekleedde.

Door Hettie Sipman

'Juf Hettie in the house!' stond op een tekening die ik van een leerling uit groep 8 kreeg. Deze tekening hing prominent in mijn kantoor op basisschool de Marlijn in Oosterbeek waar ik negen jaar lang de trotse directeur van ben geweest. Nu zet ik met mijn missie 'Samen Overbruggen' mijn loopbaan voort als parttime interim-directeur en MfN-geregistreerd mediator voor het onderwijs. Samen met een team een periode op een school overbruggen of samen met partijen een kloof die tussen hen is ontstaan overbruggen.

Het onderwijs is een prachtige sector als je wilt werken op een plek waar je van betekenis kan zijn. Dit heb ik al meer dan dertig jaar ervaren, zeventien jaar als leerkracht en ruim veertien jaar als schoolleider. En juist waar het schuurt, waar het onveilig is, daar ligt je grootste betekenis. Ouders vertrouwen het belangrijkste in hun leven, hun kind, toe aan de school, aan jou. Dat is een groot goed.

Oefenplaats

Als schoolleider word ik altijd het meest geraakt als ik hoor dat een kind of teamlid zich structureel niet veilig voelt. Leren en opgroeien voelt per definitie vaak onveilig, omdat je steeds weer onbekende,

nieuwe ervaringen opdoet. En dat hoeft niet altijd leuk te zijn of vlekkeloos te verlopen. School is een oefenplaats voor de maatschappij. (Sociaal) Leren gaat met vallen en opstaan en mag moeilijk zijn en zelfs wel eens onveilig, dat hoort erbij, maar niet structureel!

Beleid

Een sociaal veilige school is niet een school waar het altijd pais en vree is. Een sociaal veilige school is een school waar men adequaat reageert als het even niet veilig is en waar men voorkomt dat er een structureel onveilige situatie ontstaat voor zowel leerlingen, personeel als ouders. Hierbij is goed beleid belangrijk.

Mediation

Doordat het mogelijk was om te kiezen voor een opleiding 'mediation op de werkvloer' voor mijn herregistratie als Registerdirecteur Primair Onderwijs, kwam ik in aanraking met het vak mediator. Mediation sprak mij meteen enorm aan omdat het achterliggende mensbeeld samenvalt met hoe ik in het leven sta. Het geloof in eigen kracht en het zelfoplossend vermogen van mensen, het geloof in hun wil om er samen uit te komen op een manier die bij hen past. Als je naar elkaar

wilt luisteren, kan je de afstand overbruggen en ontstaat er een situatie met alleen maar winnaars, waar vooral het kind van profiteert.

“School is een oefenplaats voor de maatschappij. (Sociaal) Leren gaat met vallen en opstaan en mag moeilijk zijn en zelfs wel eens onveilig, dat hoort erbij, maar niet structureel!”

Our house

Als portfoliodocent van studenten die de schoolleidersopleiding MijnID nu volgen, kom ik op verschillende scholen en heb ik gesprekken over het mooie en persoonlijke vak van schoolleider. Overal kom ik mensen tegen die graag een schoolleider of leerkracht van betekenis willen zijn en een sociaal veilige omgeving willen voor de leerlingen en het personeel van hun school. Waar een wil is, is een weg en waar hulp nodig is, is Stichting Veilig Onderwijs. Ik draag graag mijn steentje bij, dus wellicht is een keer 'juf Hettie in your house!'

In beeld, Trudis Lefferts

‘Bijdrage leveren aan sociaal veilig onderwijs’

Trudis Lefferts is kort geleden gestart bij Stichting Veilig Onderwijs als redactielid van ons landelijk magazine “Sociaal Veilig Onderwijs” en als fondsenwerver.

Door Trudis Lefferts

Ik ben geboren in Zeist, opgegroeid in Deventer en vervolgens naar de binnenstad van Delft verhuisd, alwaar ik 14 jaar bij de Rabobank werkzaam ben geweest als directiesecretaresse en bestuurssecretaris. Ik woon inmiddels 25 jaar met veel plezier in Hilversum. Ik heb drie zelfstandig wonende kinderen en een prachtige kleinzoon. In Hilversum ben ik bij diverse werkgevers in dienst geweest: Nike European Head Quarter op de afdeling Compensation and Benefits, Steunpunt Mantelzorg Gooi en Vechtstreek als personeelsfunctionaris, Versa Welzijn (brede regionale welzijnsorganisatie) als commercieel medewerker Werk en Mantelzorg en als fondsenwerver bij overheden, vermogensfondsen en bedrijven, maar ook zelfstandig tuinen ontworpen en aangelegd.

In de Kop van Noord Holland heb ik een aantal jaren gewerkt bij de brede welzijnsorganisatie Wonen Plus Welzijn als

fondsenwerver. Tevens was ik fondsenwerver, bestuurssecretaris en officemanager bij de Landelijke Luisterlijn. In 2013 ben ik naast het werknemerschap gestart als zzp-er op het gebied van fondsenwerving. Als fondsenwerver heb ik met passie voor vele stichtingen / goede doelen derde geldstromen kunnen realiseren zodat (innovatieve) projecten op het gebied van zorg en welzijn konden worden gerealiseerd. Ik ben lid van vrouwen netwerkclub Ladies Only, die maandelijks samenkomt in Sociëteit De Unie in Hilversum.

„Ik wil graag meewerken aan het optimaliseren van de naamsbekendheid van de Stichting Veilig Onderwijs.”

Sinds 1992 heb ik me ingezet voor diverse organisaties als vrijwilliger: bestuurslid Delftdag, bestuurslid Kinderspelen Delft, organiseren jaarlijks straatfeest voor buurtbewoners Hilversum, wijkhoofd collecte KWF Kankerbestrijding Hilversum, redacteur ledenblad landelijke patiëntenvereniging, adviseren non-profit organisaties op het gebied van fondsenwerving en penningmeester stichting Plan West-Holland.

Naamsbekendheid

Ik ben nog volop aan het ontdekken wat de Stichting Veilig Onderwijs allemaal

kan betekenen voor scholen, leerlingen en ouders. Ik heb respect voor alle professionals en vrijwilligers die zich inzetten om het onderwijs sociaal veilig te maken en vind het belangrijk dat ik daar ook een bijdrage aan kan leveren. Ik wil graag meewerken aan het optimaliseren van de naamsbekendheid van de Stichting Veilig Onderwijs en doe hierbij dan ook een verzoek aan iedereen die dit magazine leest. Willen jullie ons volgen op facebook, LinkedIn en Twitter zodat wij bij meer scholen aan de slag mogen om het

sociale veiligheidsbeleid op te stellen of aan te passen en nog meer onderwijsinstellingen ons weten te vinden als zij tegen problemen aanlopen m.b.t. sociale veiligheid. Ons doel is uiteindelijk om van alle scholen een sociaal veilige plek te maken voor docenten, scholieren en ouders.

Wat ik in mijn vrije tijd graag doe? Wandelen in het bos en op het strand, tuinieren, koken met en voor familie en vrienden, oppassen op kleinzoon Sam, mijn zelfstandig wonende vader van 96 jaar in Deventer wekelijks bezoeken en verrassen met lekker eten.

Redactiemedewerker m/v (vrijwilliger)

Functieomschrijving

Als lid van het redactieteam van Stichting Veilig Onderwijs houdt u oren en ogen open voor interessante projecten en initiatieven in 'het veld' over sociaal veilig onderwijs. U bezoekt scholen en onderwijsinstellingen en interviewt docenten, schoolleiders en leerlingen. De interviews verwerkt u in goed geschreven verhalen en reportages. Verder redigeert u artikelen die door onze experts geschreven worden en schrijft u nieuwsberichten voor onze website. Daarnaast kunt u een rol spelen in de projecten van Stichting Veilig Onderwijs.

Wij zoeken een redactiemedewerker met:

- ervaring met schrijven en/of redactiewerk.
- minimaal MBO/HBO werken denkniveau.
- een perfecte beheersing van de Nederlandse taal in woord en geschrift.
- een planmatige en gestructureerde werkwijze.
- een flexibel werkhouding: om kunnen gaan met deadlines.
- een proactieve werkhouding.

Wij bieden:

- de mogelijkheid om uw kennis en ervaring met schrijven en redactiewerk uit te breiden.
- een plek in een klein team met talentvolle mensen.
- de ruimte om zelfstandig te werken met veel eigen inbreng.
- de mogelijkheid tot thuiswerken (ons kantoor is in Utrecht).
- een uitgebreid netwerk in het onderwijs.

Herkent u zich in bovenstaande beschrijving en spreekt die u aan?

Stuurt u dan uw motivatiebrief en cv naar redactie@stichtingveiligonderwijs.nl onder vermelding van 'vacature redactiemedewerker'. U kunt voor vragen over de functie contact opnemen met Chris Reinders via redactie@stichtingveiligonderwijs.nl.

Vrijwilligers welkom

Stichting Veilig Onderwijs heeft altijd plek voor enthousiaste vrijwilligers op vele functies die willen helpen om de stichting nog nadrukkelijker op de kaart te zetten. Meer vacatures vindt u op www.stichtingveiligonderwijs.nl. Een open sollicitatie is ook welkom, zie voor verdere informatie daarover ook onze website.

People Help the People-Award

Ieder jaar reikt Stichting Veilig Onderwijs de People Help the People-Award uit aan een persoon, een groep, een klas of een school die zich heeft ingezet om de sociale veiligheid in het onderwijs, zoals Stichting Veilig Onderwijs die verwoordt in haar visie en missie, te bevorderen.

De award is vernoemd naar de song *People Help the People* (uit 2011) van de Engelse zangeres Birdy, het lievelingslied van Livia van Beelen. Livia maakte in 2012 een eind aan haar leven na langdurige pesterijen en treiterijen. De ouders van Livia, Ingrid van Beelen en Gerard van Beelen, zijn de initiatiefnemers van de commissie Iedere Dag Veilig Onderwijs en zij reiken de award jaarlijks uit aan een bijzonder project of initiatief.

Het symbool van de award is een uit acrylaat gegoten afbeelding en tekst. Op de foto Livia van Beelen.

In 2013 werd de award door Ingrid en Gerard postuum uitgereikt aan hun dochter Livia.

In 2014 ontvingen Nicole van den Berg en Robin Gerritse de award. De twee studenten van het Grafisch Lyceum in Rotterdam zijn de makers van Quiet Short, een film over pesten.

In 2015 ging de award naar Neomi Lotte. De docente Nederlands van het Oranje Nassau College in Zoetermeer zet zich op haar school in tegen het pesten en schrijft er blogs over.

In 2016 werd een project tegen pesten van het Wellantcollege De Groenstrook in Aalsmeer beloond met de award.

In 2017 kregen Suzanne van den Els, Janneke Melis, Linde Vos en Noortje van den Eerenbeemt van het Rodenborch College in Rosmalen de award voor hun profielwerkstuk over pesten: de theatervoorstelling *Waar de rest begon*.

In 2018 ontving Piet Hartog, directeur van de praktijk-school West-Friesland in Grotenbroek, de award voor het sociaal veilige pedagogische klimaat dat hij met zijn team in de school realiseerde.

In 2019 ging de award naar twee politieagenten in Almere.

Nominatie

De commissie Iedere Dag Veilig Onderwijs blijft op zoek naar bijzondere projecten en initiatieven die de sociale veiligheid in het onderwijs helpen verbeteren en die in navolging van de zeven eerdere winnaars in aanmerking komen voor de People Help the People-Award. Nominaties zijn welkom via directie@stichtingveiligonderwijs.nl of contact@stichtingveiligonderwijs.nl of telefonisch 0346-550655.

Predicaat Sociaal Veilige School

Een ander project van Stichting Veilig Onderwijs om een sociaal veilig leerklimaat te bevorderen, is het Predicaat Sociaal Veilige School. In 2020 is dat onder meer uitgereikt aan Christelijke basisschool de Zwaluw in Zandpol (gemeente Emmen): www.cbdezwaluw.nl.

In ons magazine van oktober 2020 is een uitgebreid verslag te lezen over de feestelijke 'overhandiging' van het Predicaat aan CB de Zwaluw. De school meldt op haar website trots dat zij de eerste school is in de provincie Drenthe die het Predicaat ontvangt.

Informatie

Meer informatie over het Predicaat Sociaal Veilige School via directie@stichtingveiligonderwijs.nl of contact@stichtingveiligonderwijs.nl of telefonisch 0346-550655.

Uitgegeven door:

Stichting
Veilig Onderwijs

Het logo van het Predicaat Sociaal Veilige School.

'De klas als plek waar leerlingen hun verhaal kunnen doen en gehoord worden.'

Door Chris Reinders

Jorrit de Boer (34) is docent godsdienst bij de Christelijke Scholengemeenschap Jan Arentsz in Alkmaar. Hij werkt er nu drie jaar. Dit schooljaar heeft hij alle havoklassen van het eerste tot het vierde jaar onder zijn hoede. Voor Jan Arentsz was De Boer verbonden aan het Eerste Christelijk Lyceum in Haarlem. De Boer geeft in dit interview zijn visie op sociaal veilig onderwijs en noemt enkele waardevolle initiatieven.

In hoeverre is sociale veiligheid op school en in de les belangrijk voor leerlingen?

„Een veilig leerklimaat gaat vooraf aan iedere vorm van onderwijs. Wanneer leerlingen zich niet vertrouwd voelen met hun docent of met elkaar, dan is het veel lastiger om onderwijs te verzorgen.”

„Iets leren is altijd een waagstuk, een sprong in het diepe. Docenten verwachten dat leerlingen iets doen wat ze eigenlijk nog niet kunnen, nog niet helemaal beheersen. De ruimte om fouten te maken is cruciaal voor het proces. In klassen waar fouten hard worden afgestraft, door de docent of door medeleerlingen, durven leerlingen die noodzakelijke sprong niet meer te maken.”

Hoe 'waarborg' jij sociale veiligheid in je les?

„Ik vind het moeilijk om hier het woord 'waarborgen' te gebruiken. Dat klinkt voor mij te zeker, te absoluut, alsof je het

vast kan pinnen. Ik zie sociale veiligheid als een doorlopend aandachtspunt voor leraren en leerlingen. We moeten die veiligheid samen creëren en hoe meer leerlingen in dat proces worden betrokken, hoe beter het lukt.”

„Voor mij begint het in de klas met het goede voorbeeld geven: Practice what you preach. Wanneer ik verwacht dat leerlingen zich kwetsbaar opstellen, dan moet ik daar ook toe bereid zijn. Als ik wil dat leerlingen elkaar aanspreken op onwenselijk gedrag, dan moet ik daar het goede voorbeeld in geven en voordoen hoe je een persoon respectvol aanspreekt op iets wat je tegen de borst stoot.”

Is sociale veiligheid een thema in jouw lessen?

„Bij lessen godsdienst en levensbeschouwing komt het thema zeker terug in de lessen. Soms staat het op de agenda, maar vaker nog wordt het thema door leerlingen aangesneden.”

Hoe behandel je het thema in de les?

„Het liefst sluit ik aan bij ervaringen van leerlingen rond deze thema's. De klas als plek waar je je verhaal kan doen en gehoord kan worden, vind ik heel belangrijk. Leerlingen vertellen over hun leven en mijn rol als docent op zo'n moment is om dat gesprek in goede banen te leiden. Samen te vatten wat er is gezegd, leerlingen uitnodigen om te reageren om zo samen te zoeken naar inzicht en wijsheid.“

Moet er meer aandacht worden besteed aan sociale veiligheid in het onderwijs? En hoe dan?

„In eerste instantie denk ik ja, want het kan natuurlijk altijd beter. Maar anderzijds verbaas ik me vaak over de generatie leerlingen die we nu in ons klaslokaal mogen ontvangen. Ze zijn ontzettend op de hoogte van de status quo. Ze creëren ruimte voor elkaar en accepteren onderlinge verschillen.”

Ze zijn weerbaar en weten goed wat wel en niet door de beugel kan en spreken elkaar daar ook op aan. Ik denk dat het onderwijs daar zijn voordeel mee moet doen en dat we kunnen aansturen op allianties en bondgenootschap. In mijn vorige school had ik ook een staffunctie en nodigde ik leerlingen uit om mee te denken over bepaalde zaken. Kinderen stellen je nooit teleur, vind ik.”

Welke voorbeelden van projecten of initiatieven om de sociale veiligheid in het onderwijs te verbeteren, ken je? In hoeverre inspireren die jou?

„Er komen drie voorbeelden in me op. Op het Jan Arentsz waar ik werkzaam ben, hangen op de gang kunstwerken van leerlingen die te maken hebben met het thema sociale veiligheid. Er staan tekeningen op en uitspraken als: ‘Je bent goed zoals je bent’ of ‘Wees jezelf, er zijn al zoveel anderen’. Dat ons schoolgebouw het klimaat weerspiegelt dat we willen nastreven, vind ik heel waardevol.”

„Een ander project dat ik vaak heb ingezet wanneer het ging over veiligheid op sociale media, is de interactieve film *It's up to you*. Het is een film waarin leerlingen zelf het verloop van bepalen door de keuzes die ze maken. De film laat heel duidelijk zien dat pestgedrag een klimaat van weggijken en acceptatie nodig heeft om te blijven bestaan. Ook zet het

op scherp dat bepaald gedrag echt niet door de beugel kan en illegaal is. Wanneer leerlingen die keuzes maken in de film dan komen ze ook terecht bij de politie waar ze uitleg moeten geven over hun handelen. Wanneer de leerlingen de goede keuzes maken, komen ze terecht bij een voorlichtingsmoment over pesten en pestgedrag en krijgen ze applaus voor hun goede inzet.”

„Het laatste voorbeeld is van mijn vorige werkgever, het Eerste Christelijk Lyceum in Haarlem. Daar is het gebruikelijk dat alle eerste klassen gekoppeld worden aan een aantal brugklassupporters uit de bovenbouw. Leerlingen uit klas 4 solliciteren op deze rol en worden daarvoor geselecteerd. Vervolgens krijgen ze een aantal trainingen aangeboden die hen helpen om contact te leggen met de brugklasleerlingen en waarbij ze oefenen met bijvoorbeeld mediatie. De rest van het jaar komen de brugklassupporters regelmatig bij de mentorlessen helpen en gaan ze in gesprek met leerlingen over alle kanten van onderwijs op hun nieuwe school. Ook gaan de supporters mee op schoolreisjes en klassenuitjes met de eerste klas. Dit levert allerlei voordelen op voor de docenten en de leerlingen.

De eerste klassen kennen vanaf week één een aantal oudere leerlingen binnen de school. Dat maakt die bovenbouw een stuk minder ‘eng’. Ook zijn de brugklassupporters

een luisterend oor voor de brugklassers en kunnen ze vanuit hun ervaringen helpen met de overstap. Verder helpen de brugklassupporters bij lesactiviteiten en zijn ze de voelsprietten in de klas. Wanneer er vervelende dingen voor vielen zoals pestgedrag dan kwam dat vaak eerst bij de brugklassupporter binnen en via hen weer bij de docenten. De brugklassupporters werkten aan hun sociale vaardigheden en hadden een mooi item voor op hun CV. Een echte win-winsituatie.”

Heb jij je weleens onveilig gevoeld tijdens je werk? Waar kwam dat door?

„Ja, eigenlijk voor het eerst sinds de dreiging van corona. Ik stond vorig jaar wel voor de klas met het idee: ik neem nu een risico. Maar sociale onveiligheid heb ik niet ervaren.”

Dit is aflevering 1 van *Zeven vragen aan ...* : een serie interviews met docenten en leerkrachten in Nederland over sociale veiligheid in het onderwijs.

Ultima

Oftewel, schrijfsels met herinneringen aan vijfendertig jaar voor de klas. Aflevering 1.

Door Chris Reinders

Cardialoog!

Het is wat je noemt een gemiste kans. Alhoewel, we hadden ook geen bloemen of anderszins bij ons om op het graf te leggen. Dus het was slechts een simpel bezoekje geweest. Even stilstaan bij. Een beetje mijmeren. Meer niet. Maar toch, jammer dat het er niet van gekomen is.

Vorig jaar augustus maakten mijn vrouw en ik een meerdaagse fietstocht door Zeeland en een 'stukje' Vlaanderen. Nogal saai etappes – eentje van Breskens naar Sluis en eentje van Goes naar Middelburg – wisselden af met hele fraaie trajecten, bijvoorbeeld die van Knokke naar Vlissingen via het natuurreservaat Het Zwin en die van Vlissingen naar Burgh Haamstede via het knusse badplaatsje Domburg.

Er zaten meer mooie plaatsjes in die route. Oostkapelle onder meer en daar ligt het natuurgebied De Manteling. Zoutelande zat er ook in. Ik heb daar als knulletje meerdere zomervakanties gevierd met mijn ouders. Pure nostalgie

dus tijdens de passage van het vakantiedorp. Veel tijd om er even rond te kijken, gunden we ons niet. Het miezerde en het waaide hard. En we hadden nog heel wat kilometers af te leggen in de stormachtige wind.

Onlangs bleek dat een langere stop in Zoutelande gerechtvaardigd was geweest. De oud-rector van de Christelijke Avondscholengemeenschap in Rotterdam is er begraven. In 1986 solliciteerde ik vanuit mijn toenmalige woonplaats Amsterdam naar zes lesuren Nederlands. Ik werd na een kort gesprek met de man meteen aangenomen. De start van mijn loopbaan in het onderwijs. Die vergeet je niet. En de toenmalige rector ook niet.

Wat mij er toe bracht om de naam van de rector te googelen, weet ik niet meer. Ik vond al snel de overlijdensadvertentie. Hij overleed op 10 februari 2020 in Middelburg, las ik. De man wordt in de advertentie een 'woordbouwer' genoemd. En dat herinnerde mij aan de titel van het periodiek voor de medewerkers van de Christelijke Avondscholengemeenschap van zijn hand: de Cardialoog.

Een vondst! Waarom? De naam van de school werd afgekort tot CAR. Nou ja, het lijkt me duidelijk dat Cardialoog een prachtig voorbeeld van 'woordbouw' is.

De CAR fuseerde in 1993 onder andere met 'de andere' avondschoon in Rotterdam en werd het Albeda College. Ik heb nog vele jaren les gegeven in Rotterdam. Maar dat terzijde.

Een bezoekje aan het graf in Zoutelande was op zijn plaats geweest. Maar ik wist op de dag dat mijn vrouw en ik door het plaatsje fietsten niet dat de 'woordbouwer' en mijn eerste 'baas' in het onderwijs er begraven ligt.

En dan nu een bruusk einde aan dit verhaal: ik kan online geen exemplaren van de Cardialoog vinden. Ik denk dat het ook onbegonnen werk is om nog iets van dat periodiek – veelal een gedrukt A4'tje dat wekelijks in de postvakjes werd gelegd - terug te vinden. Stiekem hoop ik echter van niet. Mocht iemand nog een exemplaar hebben: ik houd me aanbevolen. Ik weet zeker dat het niet alleen bij die ene taalvondst is gebleven.

Reacties naar: redactie@stichtingveiligonderwijs.nl